

РАДЯНСЬКО-ФІНСЬКА ВІЙНА 1939-1940

Зміст

- ▣ 1. Вступ
- ▣ 2. Причини війни
- ▣ 3. Переговори між СРСР і Фінляндією в 1937 - 1939 р.
- ▣ 4. Хід військових дій.
- ▣ 5. Підписання мирного договору.
- ▣ 6. Висновок.
- ▣ 7. Список використаних джерел.

Вступ

- Радянсько-фінська війна довгий час залишалася закритою темою, білою плямою в радянській історичній науці. Існувала одна офіційна версія: політика уряду Фінляндії була ворожою до СРСР.

Причини війни

```
graph TD; A[Причини війни] --> B[Колишнє перебування Фінляндії у складі Російської Імперії давало формальний привід СРСР виявляти претензії на фінську територію.]; A --> C[Суперечки за Карельський перешийок]; A --> D[Згідно радянсько-німецького договору про ненапад 1939 року Фінляндія входила у зону інтересів СРСР];
```

Колишнє перебування Фінляндії у складі Російської Імперії давало формальний привід СРСР виявляти претензії на фінську територію.

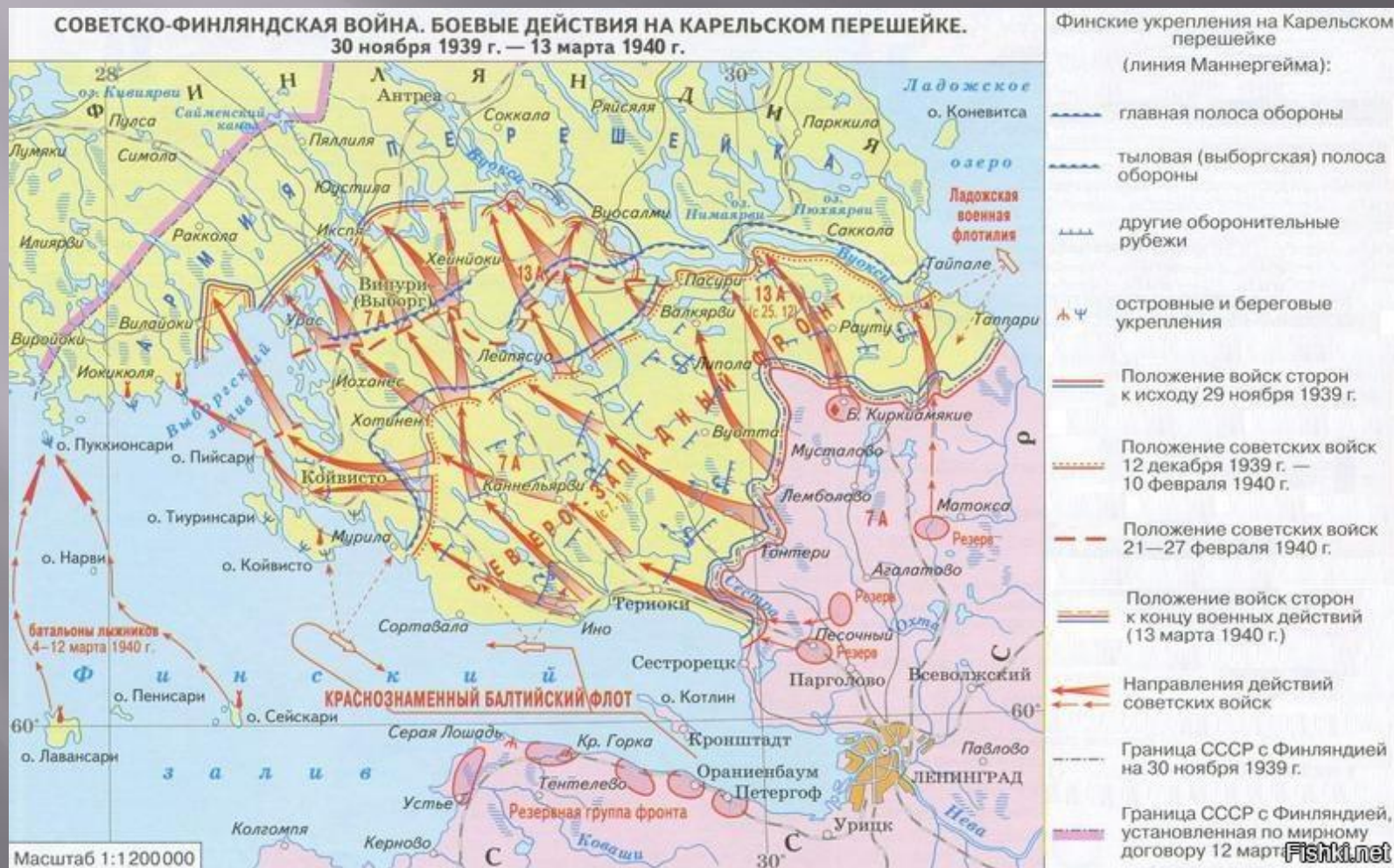
Суперечки за Карельський перешийок

Згідно радянсько-німецького договору про ненапад 1939 року Фінляндія входила у зону інтересів СРСР

Переговори між СРСР і Фінляндією в 1937 - 1939 рр.

- З 1937 року з ініціативи СРСР між Радянський Союз і Фінляндією велися переговори щодо взаємної безпеки. Цю пропозицію відхилено фінським урядом, тоді СРСР запропонував Фінляндії відсунути кордон в кілька десятків кілометрів північніше Ленінграда і зробити довгострокову оренду півострів Ханко. Натомість Фінляндії пропонувалася територія в Карельській РСР, за величиною у кілька разів більше обмінній, але Фінляндії такий обмін було б не вигідний, оскільки Карельський перешийок був добре освоєною територією, із цілком теплим кліматом для Фінляндії, а запропонована територія в Карелії була практично дикою, з суворішим кліматом.
- 12 жовтня 1939 року, коли вже йшла друга світова війна, Сталін запропонував Фінляндії укласти радянсько-фінський пакт про взаємодопомогу, на зразок пактів, укладених з прибалтійськими державами. У цьому договорі у Фінляндії мав бути розміщений обмежений контингент радянських військ, , але фінська делегація відмовилася від укладання такого пакту.

Хід військових дій

- "Початок військових дій:. Інцидент у села Майна листопада 1939 року, газета" Правда "повідомленням штабу Ленінградського військового округу 26 листопада 1939 року в 15 годин 45 хвилин за московським часом наші війська, розташовані в кілометрі на північний захід від села Майна були несподівано розстріляні з фінської території артилерійським вогнем. Це дало привід керівництву СРСР розпочати військові дії.

- Радянські війська мали значну перевагу у повітряних силах. Вже 30 листопада відбулось авіаційне бомбардування Гельсінкі, Віїпурі та інших фінських міст бомбардувальниками з радянських військових баз у Прибалтиці та коло Ленінграду. Чималі жертви серед цивільного населення Фінляндії внаслідок цих бомбардувань стали приводом для виключення Радянського Союзу з Ліги Націй. Одночасно радянська преса повідомляла, що жертв серед цивільного населення Фінляндії немає.

Радянські кулеметники обстрілюють фінську територію

- 1 грудня в першому ж захопленому СРСР населеному пункті Фінляндії — дачному селищі Терійокі, безпосередньо на радянському кордоні, було створено «народний уряд» на чолі з комінтернівським діячем Отто Куусіненем. Уже 2 грудня СРСР визнав своїх маріонеток єдиним законним урядом Фінляндії і уклав з ним «договір про дружбу». Цікаво, що всю викладену вище інформацію взято з відкритих джерел — радянських центральних газет листопада-грудня 1939 року. Але відтоді в жодному радянському джерелі ніколи не згадувалося про «народний уряд», на «допомогу» якому рушили радянські «визволителі». Героїчний всенародний опір, який вчинила самозваним «визволителям» малесенька нація, зробив цю пропагандистську версію абсолютно неприйнятною.

Отто Каусінен голова прорадянського уряду фінляндії

- В умовах надзвичайної секретності розпочалося формування «фінської народної армії». Її основою стала радянська 106-та гірськострілецька дивізія, до якої в пожежному порядку переводили всіх радянських фінів і карелів. Їх одягли у трофейні польські мундири з фінськими відзнаками. Після розгрому Фінської держави «народоармійці» мали стати опорою окупаційних сил у завойованій країні. За три з половиною місяці було сформовано чотири дивізії «народної армії», об'єднані у 1-й стрілецький корпус. Проте потрібної кількості фінів, карелів, вепсів та іжорців в СРСР просто не було, і вже 1 лютого 1940 року командування «ФНА» отримало дозвіл комплектуватися також росіянами. Відтак у ній з'явилися бійці з такими «фінськими» прізвищами, як Тажибаєв, Полянський, Устименко... Штаб корпусу очолив комбриг Романов, який відтоді став Райкасом, а політвідділ — Терешкін, який із жовтня 1939 року до квітня 1940-го звався Тервоненом. Лише командувачем «ФНА» був справжній фін Аксель Анттіла — кадровий офіцер Червоної армії, якого 1937 року було репресовано, а 1939-го — терміново повернуто з ГУЛАГу. Жоден (!) із майже тисячі фінських військовослужбовців, які потрапили до радянського полону під час Зимової війни, не згодився, попри страшний тиск з боку радянських чекістів, вступити до лав цієї «армії».

- Боездатність радянських військ загалом була вкрай низькою. Цьому слугував цілий комплекс причин:
- Чистки в радянській армії 1937 року
- Неефективне командування військами, незнання і недооцінка ворога призвела до поразки СРСР у цій війні.

Евакуація жителів прикордонних з СРСР районів у глиб Фінляндії

Лінія Манергейма на радянсько-фінському кордоні

Шведські добровольці, що воювали на боці Фінляндії

У складі фінських військ були
лижні диверсанти, що зненацька
нападали на радянські військові
пункти.

Підписання радянсько-фінського мирного договору

- 12 березня 1940 р. був підписаний Московський мирний договір, унаслідок якого СРСР примусив Фінляндію поступитися значною територією і віддати йому Карельський перешийок з м. Выборг, та військово-морську базу на о. Ханко.
- З фінляндської сторони договір підписали прем'єр-міністр Р. Рюті, міністр Ю. К. Паасікві, генерал-майор Р. Вальден і професор Ст. Войонмаа; з радянської - міністр закордонних справ В. М. Молотов, член Верховної Ради А. А. Жданов і комбриг А. М. Василевський.
- Документ складався з преамбули та 10 статей.
- Згідно статті № 1 воєнні дії між СРСР і Фінляндією припинялися негайно в порядку, передбаченому доданням до Договору Протоколом (тобто о 12 год. 13 березня 1940 р. за ленінградським часом).
- Державний кордон між СРСР і Фінляндською Республікою встановлювалася по новій лінії, за якою до складу території СРСР включалися весь Карельський перешийок з Выборгом (Віпурі) і Выборзькою затокою з островами, західне і північне узбережжя Ладозького озера з містами Кексгольмом, Сортавала, Суоярві, ряд островів у Фінській затоці, територія на схід Меркярві з містом Куолаярві, частина півостровів Рибачий і Середній.

Висновок

- Урешті-решт через півтора місяці ціною колосальних втрат Червоній армії вдалося прорвати лінію Маннергейма. Між урядами двох країн розпочалися переговори. Радянсько-фінська війна тривала всього 105 днів. За цей час СРСР втратив близько 722 тисячі убитими, пораненими і обмороженими. 17 тисяч зникли безвісти.
- Фінляндія втратила 26 тисяч загиблими, 40 тисяч пораненими. 847 фінських полонених було обміняно на 5369 радянських військовополонених. 99 червоноармійців добровільно залишилися у Фінляндії.
- У результаті мирного договору до СРСР відійшла значна частина території Фінляндії, на якій до війни проживало 15 відсотків населення країни. Однак у кривавій, здавалось би, безнадійній війні фіни відстояли найдорожче — свою незалежну державу. Фінляндія так ніколи і не стала ні «радянською», ні «народною» республікою.

Список використаних джерел

- 1 <http://works.doklad.ru/view/79Yp3pddnG4.html>
- 2 <http://xn--80aja6bcnk.com.ua/referati/31-istoriya/899-referat-na-temu-radjansko-finska-vijna.html>
- 3 <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=33900>
- 4 <http://bukvar.su/istorija/page,2,167147-Sovetsko-finskaya-voйна.html>
- 5 <http://bukvar.su/istorija/page,2,167147-Sovetsko-finskaya-voйна.html>